СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
РІК LVIII. Ч. 158. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 11-го ЛИПНЯ 1950. — No. 158. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 11, 1950. VOL. LVIII.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки. СІМ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. FIVE CENTS in the U. S. of America. SEVEN CENTS Elsewhere

МІЖНАРОДНІ ОБСТАВИНИ ПРИСПІШУЮТЬ КОНЕЧНІСТЬ БРАНКИ

Вашингтон, 10 липня. — Минулої п'ятниці президент Труман уповажнив Армію, Фльоту та Повітряну Силу доповнити свій „мирний стан" такою кількістю нових вояків, яка відповідає вимогам, спричиненим подіями в Кореї. Які ці вимоги і наскільки треба збільшити збройні сили Злучених Держав, ніхто не знає. Це покищо військова тайна. Але обставини в Кореї та на тих територіях, які можуть стати теренами війни, так з кожним днем погіршаються, що треба поспішати з побільшенням збройних сил і тому без примусової бранки не обійдеться. Президент дав уповажнення користати з Поборової Служби — в міру потреби. Тому Армія, Фльота та Повітряна Сила доповнюються наразі тільки добровольцями. Одначе військові знавці твердять, що Фльота та Повітряна Сила можуть себе доповнювати охотниками, але з Армією це не вдасться і тому примусова бранка мусить стати скоро прямо конечністю. Звичайно так буває, що примусову бранку заряджується по 60 днях від дня першого поклику в справі добровільного зголошування до служби в збройних силах. У всякому випадку поборовий апарат уже сьогодні так влаштований, [illegible] бранку можна починати кожного дня. Збройний конфлікт у Кореї застав Злучені Держави зі збройною силою в числі 1,458,400 вояків. Яка це мала сила, пізнати найкраще по тім, [illegible], що в 1945 році було 11,608,000 вояків. Злучені Держави розброювались з кожним роком щораз більше, бо хотіли тим дати доказ, що вони є за світове замирення, а проти війни. До того не хотіли обтяжувати населення податками на втримування великої армії.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ПРОМИСЛОВЕ ПОГОТІВЛЯ НА ВСЯКИЙ ВИПАДОК.

Олбані, 10 липня. — Продукційний розмах Злучених Держав є на найвищім щаблі. Щодо цього нема двох думок, ні нема теж побоювань щодо зміни на найближчий час. Зате є інше побоювання, а саме те, чи американське виробництво зможе пристосуватись відразу до воєнних потреб, якщоб так нагло країна опинилась у війні. Нюйорський стейт є перший, що взяв цю проблему під увагу. Саме тепер губернатор Дюї затвердив програму, яка має повести продукцію нюйорського стейту в такому напрямі, щоб вона була в силі відповісти воєнним вимогам у кожній хвилині, коли б такі вимоги поставила сучасна криза в Кореї, чи інші, спричинені нею. Уже зачався спис усього виробництва, яке надається для воєнних потреб. Ідеться теж про те, щоб використовувати якнайбільше виробництва малих продуцентів а не тільки великих контракторів, що звичайно працюють у безпосереднім звязку з міністерством війни. Поготівлям обняті теж фармери та фармерські продукти.

● **Сенатор Тафт** заповів свою готовість піддержати кожну пропозицію для збільшення фондів на забезпечення відповідної кількости людей і матеріялу для війни в Кореї. Сенатор згадав за біліон долярів, хоча ствердив, що він сам не знає скільки тих фондів буде потрібно.

Підготовка висилки на фронт нових американських дивізій

Вашингтон, 10. липня. — Вчора тут повідомлено, що ціла Друга Піхотна Дивізія у Форт Луіс, Вашингтон, як теж бойові частини Другої, Третьої, Четвертої і Шостої Воєнних Округ, одержали наказ поготівля до виїзду на корейський фронт. Воєнна сила дивізії виносить 18,000 вояків, але командування відмовилося подати її теперішню силу, стверджуючи тільки, що вона не включає парашутистів. Стверджується, що наказ поготівля видано правдоподібно після того, як наспіла вістка від ген. МекАртура та як він точно означив кількість і характер потрібних йому відділів. Це вперше від вибуху війни в Кореї видано наказ готовости до перевозу на Далекий Схід більших військових з'єднань. Стверджується, що в поготівлі до перевозу на фронт стоять теж більші з'єднання маринарки і авіяції. Командантом Другої Дивізії, яка одержала наказ готовости до вимаршу „в недалекій будучності", є ген. Лоренс Болтон Кайзер. В подібному поготівлі перебувають частини Першої Морської Дивізії та Першого Морського Повітряного Крила. Перша Піхотна Дивізія, що одержала наказ готовости до походу на фронт в Кореї, вже має за собою історію двох світових воєн. Вона була зорганізована у Франції в 1917 році та брала участь в п'ятьох більших битвах. Під час другої світової війни вона теж боролася в Европі і вона, між іншим, здобула від гітлерівських військ французький порт — Брест.

КОНГРЕС ХОЧЕ ЗНАТИ ПРАВДУ ПРО ПОЛОЖЕННЯ І ПЛЯНИ ПРЕЗИДЕНТА.

Вашингтон, 10 липня. — В Конгресі занепокоєні останніми міжнародними подіями, а зокрема положенням у Кореї. Але це головно тому, що діються речі, про які сенатори і конгресмени мало або нічого не знають. Наприклад надіються, що президент вимагатиме від Конгресу ухвали нових військових видатків, а теж надлення його надзвичайними уповаженнями в економічних справах, так, як це було в часі останньої світової війни. Інші твердять, що президент звернеться до Конгресу теж і в справі затвердження його мобілізаційного пляну. Супроти таких поголосок не диво, що сенатор Гвері є тої думки, що буде багато краще, коли президент Труман звіриться перед Конгресом і розповість йому повну правду про те, яка є ситуація в світі, як є з Кореєю, Формозою і т.п. Бо так, як є, ніхто не знає, що є в голові президента, яких повновластей [illegible]

ГЕН. МЕК АРТУР ПЕРШИМ КОМАНДАНТОМ „МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІЦІЙНОЇ АКЦІЇ"

Вашингтон, 10. липня. — Президент Труман іменував передучора ген. Доґласа Мек Артура головнокомандуючим всіх сухопутніх, морських і повітряних збройних сил Об'єднаних Націй, що обороняють Південну Корею перед червоною інвазією. Президент Труман в цьому випадку діяв згідно з ухваленою попереднього дня резолюцією Ради Безпеки Об'єднаних Націй, яка уповноважнює Злучені Держави іменувати командуючого генерала всіх збройних сил в комбінованій оборонній акції в Кореї. Тим Самим ген. МекАртур буде першим військовим командантом „міжнародної поліційної акції", що виконуватиме свої функції не тільки під прапором своєї країни, але теж під прапором Об'єднаних Націй та кожної країни, що відгукнулася на заклик Ради Безпеки і бере активну участь в боротьбі проти того, що в резолюції Ради Безпеки називається комуністичною аґресією проти Кореї.

АМЕРИКАНЦІ ЗУПИНИЛИ ЧЕРВОНИЙ НАСТУП В КОРЕЇ

„ПРОПАВШИЙ" БАТАЛЬЙОН ПРОБИВСЯ З ЧЕРВОНОГО ОТОЧЕННЯ. — РОЗБУДОВА НОВОЇ ОБОРОННОЇ ЛІНІЇ ПЕРЕД ТИМЧАСОВОЮ СТОЛИЦЕЮ. — НОВІ АМЕРИКАНСЬКІ ПІДКРІПЛЕННЯ.

Токіо, 10. липня. — Головна квартира ген. МекАртура та фронтові звідомлення з Кореї стверджують, що американські сухопутні війська, при видатній піддержці авіяції, припинили, щонайменше хвилево, очолюваний совєтськими танками наступ большевицьких північно-корейських військ, розбудовуючи нову оборонну лінію перед тимчасовою столицею південно-корейської республіки, Таеджон, у віддаленні около 15 миль від неї. Большевики захопили місто Хонан та цілий ряд інших місцевостей. Досі американці, головно авіяція, знищили 60 до 100 большевицьких танків, що мало б творити приблизно половину загальної кількости цеї зброї по комуністичному боці. Оточений кілька днів тому американський батальйон, якого пробився з ктний ПАнор аон вважалося вже „пропавшим", злучився з головними американськими силами. Американським фронтовим частинам поспішають на допомогу щораз нові підкріплення, в людях і матеріялі. В дорозі на фронт вже є теж американські танки. З головної квартири ген. Мек Артура повідомляють, що большевики приготовляються до нового наступу, концентруючи свої сили, як це виказує переведена повітряна розвідка. — Червоні вводять в акцію нові дивізії і стягають на фронт головно проти-летунську зброю для оборони перед майже безперервними атаками американських літаків. Бої розгортаються теж здовж східного побережжя, де червоні зробили висадку та створили мостові причілки вже в перших днях аґресії. Проти цих сил веде акцію американська і британська фльоти. Вже на найближчі дні заповідається можливість рішальних боїв.

СИЛЬНА ФРОНТОВА АКЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ АВІЯЦІЇ

Токіо, 10. липня. — З американської авіяційної бази повідомляють, що тепер кожної хвилини стартує один американський літак до бою проти червоних наїзників Південної Кореї. В боях беруть участь модерні ракетові літаки та „Мустанґи" з другої світової війни. Їхня акція звернена головно проти ворожих панцерних військ та комунікаційних получень.

ПЕРШІ БРИТАНСЬКІ ЖЕРТВИ В КОРЕЙСЬКІЙ ВІЙНІ

Лондон, 10. липня. — Сьогодні тут повідомлено, що першими британськими жертвами в теперішній корейській війні було шістьох вояків вбитих і трьох поранених, як большевицьке стрільно з важкої прибережної гармати влучило в британський крейсер „Джамейка" під час бомбардування порту Янґ-Янґ на північно-корейській території. Матеріяльні шкоди від розриву стрільна були тільки поверховні.

ЧЕРВОНІ В КОРЕЇ ПОСИЛАЮТЬ НА ФРОНТ ЖІНОК

Лондон, 10. липня. — Згідно з радіоповідомленням совєтського агентства ТАСС, комуністи в Північній Кореї зорганізували один батальйон студенток в своїй столиці Пйонґянґ і вже мали вислати їх на фронт. В повідомленні сказано, що студентки пішли „з честю виконати свій обов'язок" в перших лініях фронту.

СОВЄТСЬКИЙ ВИСТУП ПРОТИ О. Н. І ЇХ ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ

Москва, 10. липня. — Місцева „Літературная Газета" надрукувала у вчорашньому виданні аж дві статті, одну Ошаніна а другу Семонова, в яких дикою лайкою накидується на Об'єднані Нації та їх генерального секретаря Триґве Лі за останні події в Кореї. Триґве Лі називається в тих статтях „боягузом", „правим соціялістом" та „прихвостнем Вол-Стріту", співвинним „американської аґресії", який розбиває Об'єднані Нації. Шістьох членів Ради Безпеки, які голосували в користь санкцій проти Північної Кореї, називається там „кривавими божевільними" та твердиться, мовляв Рада Безпеки просякнута агентами ЕФ БІ АЙ.

150 ВБИТИХ НАСЛІДКОМ ЗЕМЛЕТРУСУ В КОЛЬОМБІЇ.

Боґота (Кольомбія), 10 липня. Північно-східню Кольомбію навістив землетрус. Було кілька землетрясень у гірських околицях. Досі нараховано 150 вбитих, але їх буде багато більше. Є теж багато ранених. Околиця, навіщена землетрусом, є багата в нафтові поля. Трясення землі можна було відчути в тому самому часі в Перу, Еквадор і Чілє. В Кольомбії запались під землю цілі три села.

СОВЄТИ ПОВТОРЮЮТЬ СВОЄ ДОМАГАННЯ В СПРАВІ ТРІЄСТУ

Москва, 10. липня. — Совєтський уряд, відповідаючи на ноти західних великодержав в справі Трієсту з дня 15-го червня, передав американській, британській і французькій амбасадам свою чергову ноту, — піддержуючи своє становище в справі Трієсту та домагаючись евакуації західніх військ з його території і „ліквідації безправної англо-американької морської бази" в місцевому порті. Західні алянти в своїй ноті обвинувачували Совєтський Союз в саботуванні рішення Об'єднаних Націй щодо створення з Трієсту вільної території.

46 НАЦІЙ ПІДДЕРЖУЮТЬ АКЦІЮ О.Н. В СПРАВІ КОРЕЇ

Лейк Соксес, 10. липня. — Рада Безпеки в дні 27. червня ухвалила резолюцію, в якій закликається членів Об'єднаних Націй „дати Корейській Республіці таку допомогу, яка могла б бути необхідна для відбиття збройного нападу на неї та для привернення міжнародного миру і безпеки на цьому просторі. 46 країн досі зголосили свою солідарність з тою резолюцією. До цих країн належать: Афґаністан, Арґентина, Австралія, Бельгія, Болівія, Бразилія, Бурма, Канада, Чілє, Китай, Кольомбія, Коста-Ріка, Зуба, Данія, Домініканська Республіка, Еквадор, Ель Сальвадор, Етіопія, Франція, Греція, Ґватемаля, Ґаїті, Гондурас, Ісляндія, Індія, Іран, Ізраїль, Люксембурґ, Мехіко, Голандія, Нова Зеляндія, Нікараґуа, Норвеґія, Пакістан, Панама, Параґвай, Перу, Филипини, Швеція, Сіям, Туреччина, Південно-Африканський Союз, Об'єднане Королівство Британії, Злучені Держави Америки, Уруґвай, Венесуеля.

ТРУМАН НАЗНАЧИВ ГОЛОВУ ВОЄННОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ

Вашинґтон, 10 липня.—Конґрес згодився однодушно на пропозицію президента Трумана, щоб голові Краєвої Ради Забезпеки Ресурсів, яким є В. Стюарт Саймінґтон, надати найвищий авторитет і силу в справах воєнної мобілізації усіх ресурсів країни. Прийнято реорганізаційний плян, який предложив президент, виконанням якого займеться Саймінґтон, що стане тепер свого роду помішником президента у справах, що відносяться до забезпеки країни. Реорганізація, як кажеться, стала конечною через воєнну ситуацію на Далекім Сході. Вона мусить підготовити країну до „воєнної господарки" з хвилиною вибуху війни. Саймінґтон є добре обзнайомлений з такими проблемами, бо займався ними в часі Другої світової війни як економічний дорадник Армії, Фльоти і Керівництва Продукції.

ПІДГОТОВКА ВОЄННОЇ КОНТРОЛІ УСЬОЇ РОБУЧОЇ СИЛИ

Вашинґтон, 10 липня. — Світові політичні та мілітарні події заставляють Злучені Держави приспішити наладнання контролі над усею робучою силою в такий спосіб, щоб ця контроля могла діяти відразу з першим днем вибуху війни. В тій цілі відбудуться у вівторок наради представників найбільших робітничих юній, які скликує Стюарт Саймінґтон, голова Краєвої Ради Забезпеки Ресурсів. В нарадах візьмуть участь представники Американської Федерації Праці і Конґресу Індустріяльних Організацій та незвязаних з ними Братств Залізничників. На нарадах намітять теж робітничих дорадників, які будуть посередниками між урядом та робітничими юніями. Ідеться головно про те, щоб на випадок війни була використана кожна робуча сила та щоби були забезпечені щодо робучої сили усі території, звязані з воєнним виробництвом. Іншими словами не повинно повторитись з вибухом навої війни те, що бувибухом нової війни, те, що було коли на одній території було безробіття, а в другій бракувало робітників.

● **Ген. Франко** знову заповів „лібералізацію" свого режиму в Еспанії, але в наступному році. Опозиція до режиму ген. Франка твердить, що ці обіцянки мають тільки пропагандивну ціль.

В АМЕРИЦІ

● **Кількість населення** Ню Йорку в 1950 році — згідно з офіціяльною статистикою — виносить 7,841,610, що означає зріст на 3,1% протягом останньої декади. Департамент Здоров'я зі свого боку обрахував, що з днем 1-го липня в Ню Йорку було 8,258,000 мешканців.

● **З наказу президента** Трумана, Армія перебрала управління залізниці Рок Айленд Рейлровд Систем, проти якої стрілочники продовжують страйк.

● **Чотирьох злочинців** з Маркет, Мішиґен, намагались схопити губернатора стейту Вилямса під час його відвідин в тюрмі та використати його як закладника при втечі. — Спроба не мала успіху.

● **Ерліфт,** повітряний транспорт війська і матеріялів зі Злучених Держав на фронт до Кореї, забирає п'ять днів часу — повідомили у Вашинґтоні.

● **Ген. бриґади** Вилїєм Мічел вважає, що Аляска, „найбільш стратеґічне місце на землі", є занедбана військово в порівнянні до її важливости.

● **До Риму приїхав** американський єпископ Патрик О'Гара, що був папським нунцієм в Букарешті і якого комуно-румунський уряд викинув з країни, обвинувачуючи його в шпигунстві. Єпископ рішучо заперечив ці обвинувачення.

Сталін і Політбюро--банда найбільших злочинців у світі

Ню Йорк, 10. липня. — Теперішнє міжнародне положення та до деякої міри можливості його дальшого розвитку мали свій відгомін теж в звуковому тижневику, що його протягом минулого тижня висвітлювали тисячі кінотеатрів в Злучених Державах. Головною темою цього тижневика — совєтські злочини аґресії від закінчення другої світової війни. Насамперед показано понурі мури Кремля в Москві, опісля Сталіна в оточенні Молотова та інших цивільних і військових членів Політбюра, при чому заповідач назвав їх по імені: бандою найбільших злочинців в історії світу. В доказ цього наведено короткі фрагменти зі совєтського захоплення Польщі, Чехословаччини, Румунії та інших південно-східних европейських країн, совєтські злочини з голодною бльокадою Берліна, — підривні злочини совєтських п'ятих колон в Італії і Франції, минулорічне криваве комуністичне заворушення в Боґоті на розбиття Пан-Американської конференції та цілий ряд інших „подвигів" Сталіна та його посіпак, зокрема в Китаю та інших азійських країнах, завершенням яких є совєтська аґресія в Кореї. Публіка в кінотеатрах живо реаґувала на ці документи совєтських злочинів, часто-густо голосно висловлюючи свої не цілком скромні завваги на „честь" архизлочинця в Кремлі. На підставі того, можна б собі уявити, як реаґував би американський загал, якби йому показати тільки маленьку частину тої безодні горя, злиднів і смерти, що їх зазнав від большевицьких злочинців український нарід.

● **Поверх 10,000 німецьких втікачів** зі совєтської зони демонстрували вчора в Берліні проти віддачі Польщі східно-німецьких земель.

ПОМЕР С. ТИМОШЕНКО

Пальо Альто, 10. липня. — В цьому каліфорнійському місті помер минулого четверга на удар серця відомий український архітект Сергій Тимошенко, що приїхав до цеї країни в 1946 році після великої професійної карієри в Україні та опісля на еміґрації в Польщі, Чехословаччині та Західній Европі. Покійний, що в 1920 році був міністром транспорту в українському уряді, грав визначну ролю в українському громадському житті. Н. Й. Таймс присв'ятив пам'яті покійного дуже теплу згадку, підкреслюючи його заслуги для української культури, як і для української боротьби проти большевизму.

НАДІЯ НА ПОЛАГОДЖЕННЯ УРЯДОВОЇ КРИЗИ У ФРАНЦІЇ

Париж, 10. липня. — Французька соціялістична партія скликала на сьогодні засідання свого Центрального Комітету, на якому розглядатиметься її участь в уряді, щоби остаточно перемогти загрозливу кризу, що триває вже від двох тижнів. Теж радикальна партія заповіла на сьогодні свої наради, головним предметом яких буде урядова криза. Стверджується, що надії на її розв'язку сильно збільшилися, як кандидатом на коаліційного премієра видвигнено дотеперішнього міністра оборони, Рене Плєвена.

КАНАДА НЕ ДАЛА ДОЗВОЛУ НА ПРИЇЗД БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ДЕЛЕҐАТІВ

Оттава, Канада, 10. липня. — Канадійський міністер закордонних справ, Лестер Б. Пірсон, ще в дні 29. червня повідомив, що канадійський уряд відмовив дозволу на приїзд до Канади совєтської делеґації на „перший конґрес канадійських слов'ян". Конґрес має відбутися в Торонто, а в склад совєтської делеґації входив теж відомий совєтсько-український поет Микола Бажан. Міністер Пірсон, відповідаючи на запит в цій справі посла Івана Дікура, заявив, що ці совєтські делеґати „грають таку музику, якої ми не хочемо слухати". Ціла палата прийняла його заяву бурхливими оплесками. — „Слов'янський конґрес" в Канаді організують місцеві комуністичні п'ятиколонники.

МІЖНАРОДНИЙ КОМІТЕТ РЕКОМЕНДУЄ ВИКОРИСТАННЯ АТОМОВОЇ БОМБИ

Париж, 10. липня. — Міжнародний Комітет Студій Европейських проблем, що складається з представників урядів та громадянства багатьох західно-европейських країн, виступив з рекомендацією, щоби Злучені Держави вжили атомової зброї для закінчення коштовної війни в Кореї. Комітет рівночасно стверджує непідготованість Европи до оборони перед можливою большевицькою аґресією та закликає поробити відповідні заходи, доки ще не запізно. В повідомленні Комітету стверджується, що Совєти цілком не скривають своєї підготовки до війни за панування над світом, вдержуючи в „мирних часах" поверх 200 дивізій, тоді, як в Західній Европі є тепер всіх разом тільки 50 дивізій. — Совєтська продукція панцерної зброї є п'ять разів більша ніж американська. В свідомості майбутньої совєтської аґресії на Західну Европу, Комітет рекомендує, крім збільшення армій та озброєння, вдержувати на базах в Европі бодай 5,000 важких американських бомбардувальників, які кожночасно могли б зустріти совєтську загрозу. Інтересно, що Комітет вже тепер рекомендує західним потугам подбати про організацію та відповідне забезпечення підпільних армій в окупованих Совєтами країнах за залізною заслоною, вважаючи, що в майбутній війні боротьба в запіллі ворога матиме не менш рішальне значення, як боротьба на фронтах.

В СВІТІ

● **В катастрофі французького літака** в Касабланці згинуло вчора 21 осіб з усіх 30 пасажирів. Літак розбився після того, як загорівся один з моторів. Це вже четверта катастрофа французького літака протягом одного місяця.

● **Лю Шінг-Сін,** член національно-китайського парляменту, був розстріляний вчора на Формозі за шпигунство в користь большевиків в провінції Квантунг минулого року.

● **Двадцятьчотири годинний** страйк проти повороту короля Леопольда заповіли бельгійські робітники Вальонії на найближчу середу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$2.00	Six months	$ 2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЩЕ ОДНА ПРИЧИНА НЕУСПІХІВ

В боротьбі з комуністичною аґресією та московським імперіялізмом замало мати демократичним потугам добру волю припинити поширення тиранії. Треба ще знати, на які сили в тій боротьбі спиратись і кого визнавати, як справжніх речників поневолених Совєтами народів, чи тих країн, що їх Москва збирається загарбати.

Це дуже важна проблема, але й теж дуже занедбана, коли йдеться про Америку. Не можна сказати, щоб на неї не звертали уваги критики закордонної політики теперішньої адміністрації. Такі критичні голоси піднімалися навіть дуже часто, чути їх і сьогодні, як обговорюються воєнні невдачі в Кореї.

Не зважаючи на шляхотні наміри Злучених Держав в допомозі Корейській Республиці, так є, що підпираний Америкою корейський уряд не має популярности серед більшости населення. Не має її теж і вихований в Америці, та ще під боком Вудрова Вилсона, Синґман Рі, президент Корейської Республіки, що то висказався недавно про американську допомогу в такий спосіб, що вона „замала і запізна". Цей старець, вихований по демократичному, бажав би бачити свою країну вільною і демократичною, але що з того, коли його уряд не представляє волі більшости. Рі окружений такими людьми, які не мають впливу в Південній Кореї.

Піддержування Америкою того роду урядів не є доброю поведінкою, бо вона стелить дорогу комуністичній пропаганді й улегшує в даних країнах працю комуністичних пятих колон. Якраз так є в Кореї й це теж є причиною, чому комуністична аґресія з Північної Кореї не знайшла серед населення Південної Кореї такого відпору, як його треба було надіятися.

Подібне можна сказати теж і за Індо-Китай, де Злучені Держави підпирають французького ставленника Бао Даї, який є для населення символом чужої влади і чужого панування, загарбання азійської країни далекою европейською країною - Францією. Інша справа, що комуністичні „визвольники" несуть Індо-Китаєві ще більшу неволю та що якраз те заважує на американській допомозі цій країні. Комуністична пропаганда представляє це в іншому світлі, а саме так, що Злучені Держави підпирають европейський імперіялізм в Азії. Теж і про це писалося в американських газетах ліберальних напрямків уже давно, ще заки Америка рішилась помагати Індо-Китаєві, а зглядно Франції в Індо-Китаю, але — без успіху.

Коли ж говорити про Китай, то й тут не бракувало довгими роками гострої критики уряду Чіянґ-Кай-ші за те, що продовжує февдалізм, не рахується з духом часу і отягається з переведенням конечних реформ, зокрема аграрних. Очевидно, що маємо тут на думці справжню критику політики Чіянґ-Кай-ші, а не ту, яка поборювала його за те, що не йде на згоду з комуністами.

Усі ці справи — це ділянка закордонної політики Злучених Держав. Трактування їх є під багатьома оглядами дуже подібне до тої аліянтської політики, яка помогала по першій світовій війні організувати боротьбу проти большевиків в Росії — Врангелям і Денікінам, себто елементам, які були реакційними та які могли тільки помогти большевикам ще більше закріпити свою владу, що й сталося.

ПІДГОТОВКА В ІРАНІ

Серед здогадів, які появилися негайно після започаткування комуністичного збройного наїзду на Південну Корею, неостаннє місце займали натяки на Іран, як на наступний етап совєтської експанзії. Саме в тому часі прийшов до влади в Тегерані новий міністеріяльний кабінет, який відзначається гострим протикомуністичним наставленням. Премієром назначений ген. Алі Размара, голова генерального штабу, який уже давніше займав провідне становище в кабінеті.

Новий премієр заявив кореспондентам, що в програмі його правління лежить перебудова іранської держави з централістичного устрою на більше автономний. Він хоче покликати до життя провінціональні сойми і при їх допомозі перебудувати теж суспільни лад. Мова тут головно про поправу життєвих відносин, які в Ірані стоять на дуже низькім ступні. „Наша боротьба за поправу положення в Ірані є питанням життя або смерти" — сказав ген. Размара перед кореспондентами і цією заявою пригадав на трагічний стан Ірану.

Західні дипломати, які перебувають в Ірані, багато причинилися до реорганізації кабінету. Тому новий премієр рахує на визначну допомогу в своїй праці від американського амбасадора, який має приїхати до Тегерану з Греції, де він перейшов основний вишкіл у поборюванні комуністичної зарази. Імя нового амбасадора загально звісне на Близькому Сході. Це ніхто інший, а Генрі Т. Ґрейді.

Посилаючи Ґрейді як амбасадора до Ірану, уряд Злучених Держав вказує на важливість положення Ірану в політичних розрахунках між Сходом і Заходом, а радше між Росією й Америкою. Тільки негайна допомога Америки може врятувати Іран від розкладу і опанування комуністичними сусідами, які здавна приготовляють Іран на ролю чергового совєтського сателіта. Ця загроза була предметом нарад на недавнім зібранні американських дипломатів з Близького Сходу в Каїрі. На неї звернув теж увагу голова спільних ген. штабів у Вашинґтоні, ген. Омар Бредлі.

Політична загроза для Ірану тісно злучена з економічною депресією в цій країні внаслідок посухи в 1949 р. Вона стала просто катастрофою в північних околицях, і довела до справжнього голоду в Азербайджані, який лежить на границі совєтського Транскавказзя. Совєти використують голод і намагаються перевести в життя свої пляни, започатковані в 1946 р., коли то вони настановили були там свій комуністичний режим. Тільки швидка військова акція іранського центрального уряду при визначній фінансовій допомозі Америки й Англії врятувала тоді цю країну від большевицького „раю".

Нема потреби закривати правди, що в Ірані панують відносини, які нагадують відносини в Китаю: продажність урядовців, визиск селян і неперебірчива агітація опанованої комуністами партії, Тудег („Маси").

Молодий король-шах,Різа Паглеві, який недавно відвідав Злучені Держави, це модерний володар з найкращими намірами, одначе він не мав ще часу перевести потрібні суспільні переміни. Він вступив на шлях демократії і всебічної допомоги визискуваним досі масам. Та йому не легко осягнути бажаний успіх серед великих фінансових недомагань країни та перешкод з боку великих землевласників, які не хочуть уступити зі своїх упривілейованих позицій.

Загроза для Ірану від комуністичної Росії дуже велика. На нарадах прибічників президента в Білому Домі, ген. Омар Н. Бредлі перестерігав, що напад комуністів на Північну Корею може бути підступом Росії для відвернення уваги Західного світу від Ірану, щоб тим легче вона могла опанувати ту країну. Тому зрозуміле, чому Америка посилає до Ірану Генрі Т. Ґрейді, як експерта в боротьбі проти підпольних і явних комуністичних махінацій.

Іван Кедрин.

Загально-національне значення ЗУАДК-ту

ЗУАДК є організацією допомоговою і аполітичною. Цього свого становища строго придержується, не вмішується в політичні суперечки і строго зберігає понадпартійний характер. Однак ЗУАДК є організацією однонаціональною, українською, єдиною поруч трьох жидівських, що боронить інтереси тільки одної національности на допомоговому секторі. В нинішніх часах щоденна практика доказує, що кожна інтервенція і кожний успіх в українській справі на будьякому секторі, отже й допомоговому, є успіхом загально - національним. Конкретно: ЗУАДК нав'язав досі буквально тисячні зв'язки з не-українськими особами та чинниками. Фірма ЗУАДК, як української організації, фіґурує в усіх офіційних звідомленнях Іміграційного Уряду, ДП-Комісії, ІРО, КАРЕ, Міжнародного Червоного Хреста, стейтових іміграційних урядів і багато інших американських та міжнародних установ і організацій. У пречисленних випадках вперше приходилось пояснювати, що таке Україна й українці. У безлічі випадків ЗУАДК інтервеніював у справах, які точно зазублювали національно-політичні болячки: примусова репатріяція (чільна роля ЗУАДК-ту при позитивному вирішенні цієї справи у березні 1946 на загальних зборах УНРРА в Атлентик Ситі), заходи в справі створення ІРО (листування з п-нею Рузвелт й особисті розмови з нею), несправедливі скринінґи, меморіял у справі Дивізії, врешті така остання всенаціональна справа, як назва „українець" в урядовій документації. Яку величезну національно-інформаційну роботу перевів ЗУАДК на терені, що про Україну й українців до того часу або не знав, або був до нас неприхильно настороженний! Скільки зусиль прийшлось у цьому напрямку зробити вже у найперщій стадії свого існування, у з'вязку з заходами про своє залеґалізування (25. вересня 1945)! Те саме повторилось, поки підписано з ІРО договір у Женеві (8. жовтня. 1947). ЗУАДК видав напр. і розіслав до всіх найавторитетніших офіційних американських чинників, зв'язаних так чи інакше з іміграційними справами, мапу розселення новоприбулих українців на всьому терені ЗДА, у майстерно-фаховому оформленні проф. М. Кулицького. Чи американець, якого зір зупиняється на цій мапі, думає тільки про поселенців, чи може автоматично насуваються йому питання загально-українського, національного і політичного характеру?! Представник ЗУАДК-ту засідає у 5-тичленній Екзекутиві Ради 21 волюнтарних організацій, яка плянує і бере активну участь у вирішуванні долі всіх ДП в Европі: чи така правна оборона інтересів української еміграції, яка є політичною еміграцією, це тільки гуманітарний відтинок?! Чи закуп дому в Парижі, як центру тамошнього громадського життя, не виходить поза межі самої лиш філянтропії?!

Дякуючи 4-літній акції ЗУАД та його зв'язкам, пречисленним розмовам і зустрічам, різні високі американські урядовці, конгресмени, губернатори, „політишени" та рядові громадяни, здебільша поважні фармери і службовики стейтових іміграційних урядів, стали здекларованими українськими приятелями. Величезну пропаґандивну ролю відіграв і далі грає окремий стіл ЗУАДК-ту в Нюйорському порті з його українською вивіскою та відзнаками в національних барвах. У зв'язку з допущенням ЗУАДК-ту до оформлювання українських іміґрантів у порті та у зв'язку з переселенчою акцією ЗУАДК в терені (добування завірень від американських спонзорів, приїзд іміґрантів, опіка місцевих переселенчих осередків) — в американській пресі появилися буквально сотні статтей і заміток, у котрих мова про загально-українські справи.

Все це знаменито розуміють і знають наші національні вороги, які не цуралися ніяких засобів, щоби не допустити до залеґалізування українського Комітету, та й по нинішній

(Докінчення на стор. 3-тій).

Роман Купчинський

БРАТЕРСТВО ОКОПІВ

Ніщо в світі не в'яже так сильно в один гурт людей, як небезпека смерти. Ніщо в світі не витворює такого братерства, як братерство окопів — отих довгих чорних ровів, що зявлялися за одну ніч, були нераз місяцями постійним мешканням, а неодному з друзів стали гробом.

Тому так довго після війни, а навіть і до самої смерти вдержується тісний звязок між колишніми мешканцями спільних окопів.

Неодному українцеві не дозволила щаслива доля бути в рідній армії, боротися під рідними прапорами, а заставляла їх служити в чужих арміях, густо-часто навіть ворожих їх національному інтересові. Але вони тоді були й тепер є українцями і їх місце після війни в одній українській організації вояків.

Чи ж можна дивуватися, що люди одної армії піддержують з собою тісний звязок навіть тоді, коли від останнього пострілу минуло двадцять, чи більше років? Чи можна дивуватися, що ті люди, де б вони не опинилися — все і всюди шукають себе, як шукали в темну, осінню ніч, у сніґову заметіль, коли треба було піти в наступ, боронити становищ, чи відступати. Багато з них наражували своє життя рятуючи раненого товариша, і не вважали цього тоді, так як не вважають тепер ні за геройство, а просто за звичайний вояцький обовязок. А навіть раненому і безпомічному ворогові давали вони поміч, не з мягкосердности, а з почуття вояцького обовязку супроти людини, яка так само як вона наражувала своє життя в отвертім, лицарськім бою.

Воєнні окопи — тверда, але добра школа життя. Це пробний камінь характерів і вдач, найбільш певна міра патріотизму не на словах, а на ділі.

Тому в окопах падає менше фраз, як людей!

Окопи навчили людей, які перебували в них, одної великої правди: Існують речі, що високо виростають понад особисті, чи ґуртові переконання, що затирають реґіональні різниці та усувають граничні стовпи поодиноких областей рідної країни. І тієї правди тримається твердо майже кожний бувший вояк, хоч би він був яким добрим членом якоїсь партії, чи патріотом своєї области. До нього має далеко важчий приступ вузьке доктринерство, нетерпимість і впертість — у справах, які стоять нижче від ідеї рідної держави, за яку він давав своє життя, чи про яку мріяв стоячи навіть у чужих окопах.

Чи ж можна дивуватися, що бувші вояки-українці створили в усіх країнах, куди їх доля закинула свої вояцькі організації, та що ці організації найшвидше знайшли між собою звязок. Чи це буде Німеччина, Франція, Англія, чи Італія, чи це буде Туніс, Альжир, Марокко, чи Єгипет, чи це буде ЗДА, Канада, Бразилія, Арґентина, чи Параґвай, чи далека Австралія — всюди знайшли себе і ще знаходять українські люди окопів.

На терені Злучених Держав Америки діє Об'єднання бувших Вояків Українців в Америці (ОбВУА). Воно згуртувало вже дуже багато бувшого українського воюцтва, що опинилося тут, воно потворило вже свої відділи по більших скупченнях нашої іміґрації в ЗДА і навязало контакт з організаціями по інших країнах. Ясна річ, що за кілька місяців свого існування не могло ОбВУА виконати всього наміченого організаційного та ідеологічного пляну, який собі намітило. Ще багато українського воюцтва не належить до своєї організації, ще багато місцевостей не має свого відділу. Так само не відмічено якслід важніших подій з Визвольної Війни, чи то у формі академій, чи рефератів. Але й одно й друге прийде зчасом, коли й Управа і члени та кандидати на членів упораються зі своїми особистими труднощами.

Поруч загальної національної мети, поруч плекання рідної вояцької традиції і поруч взаємної допомоги лежить на організаціях бувших вояків один великий і почесний обов'язок: бути обєднуючим чинником для всіх добрих українців, що знайшлися поза межами України. Ці організації повинні все і всюди давати добрий приклад громадської дисципліни і толеранції, коли це не заторкує найвищого ідеалу нації. Крім цього вони повинні висвітлити мало відомі та обєктивно насвітлити неясні сторінки історії визвольних змагань.

Тоді вони виправдають у сто відсотках своє існування та виконають велике завдання, хоч і без зброї в руках.

Ольга Мак. Авторські права застережені!

„ЄЖОВЩИНА"

(Уривок з автобіографічних матеріялів).

36)

Наступив і невблаганий день від'їзду.

Відпроваджую чоловіка на двірець, стараючись здавити в собі перконання, що це — наше останнє побачення. Серце моє, немов залізним обручем, стискує страшний тягар, але я кріплюсь з усіх сил, щоб в останні хвилини не завдавати непотрібного жалю.

Ми не маємо навіть більше про що говорити, бо все вже сказане...

Ось і останній сиґнал!

Проща'ємось.

— Бувай здорова! Кріпись! Не забувай!...

— Повертай щасливо! Будь обережним! В думках я буду все з тобою!

Останній стиск рук, останній поцілунок, останній погляд — поїзд рушає...

З пусткою в серці вертаюсь додому. Нічого немиле, нічого не хочеться робити!... О-так впала б на ліжко і лежала б день і ніч, щоб тільки ніхто не турбував, щоб тільки не було ніяких обов'язків!... Але цього не можна: є діти, і є праця.

За два дні приходить телеґрама: „Приїхав щасливо. Вітаю!" — умовний знак, що небезпека покищо не загрожує.

Та це була остання звістка...

Минув тиждень, минуло десять днів — і ні листа, ні самого Олександра не було.

Висилаю листа на адресу жінки асистента Г., в котрому прошу повідомити мене, чи не знає вона, що сталось з чоловіком.

Між тим по мою служницю прийшов її шваґер і забрав на якийсь час до себе, бо його жінка, сестра моєї служниці, мала нещасливий порід і лежала в шпиталі, а четверо дітей були без догляду.

Я залишилася з донечками сама. Ранком я будила їх, коли було ще темно, вдягала, годувала, а потім ішла до праці, доручивши сусідці відпровадити до садочку разом зі своїми дітьми. Повернувшись додому, мусіла прятати помешкання, палити, варити щось їсти, а потім іти до садочку, щоб привести їх назад. Підготовка до лекцій, писання конспектів і виправлення учнівських зошитів тривала далеко за північ...

Але і цього було недосить! Несподівано захворіла менша донька, і скликаний консиліюм прийшов до висновку, що коли в найближчі дні не наступить перелам в кращу сторону — дитині заґрожує складна операція з трепанацією черепа. Хоч не хоч, дитину довелося віддати до шпиталю.

Коли тепер пригадую собі ці дні, направду дивуюся, як можна було це пережити! Я плакала цілі ночі, плакала, йдучи темними ранками на роботу, плакала вступаючи з роботи до шпиталю, і плакала, ідучи зі шпиталю додому. Тільки підчас роботи не можна було плакати, бо я була на державній посаді, а за сльози ніхто не платив... Про їжу мені було навіть гидко згадувати.

Знайомі і сусіди, відчуваючи небезпеку, перестали бувати в мене в хаті, і я була сама зі своїм горем і зі своїми думками.

Одного дня, ледве я вернулася зі шпиталю і взялася до хатньої роботи, являється якийсь тип у цивільному.

— Чи тут мешкає Олександер Мак?

— Тут.

— Я мушу з ним говорити.

— На жаль, його нема дома. А чого ви хочете?

— Я прийшов з Військової Управи повідомити, щоб він завтра з'явився для переєстрації. Коли він буде дома?

— Не знаю.

Спитавши мене, куди поїхав Олександер і в якій справі, візитер пішов.

Обнята власним горем і клопотами, я спочатку не звернула на це жадної уваги.

Слідуючий день був вільний, і коли я прийшла до шпиталю відвідати хвору дитину, мене повідомили, що небезпека минула, і я, коли хочу, можу її завтра забрати додому.

Висилаю негайно телеґраму до свекрухи, вимагаючи катеґорично її приїзду, а сама вирішую на другий же день взяти на кілька днів відпустку, щоб заопікуватися хворою. З тим рішенням іду до праці.

Раптом на другій годині, пояснюючи учням способи характеристики літературних персонажів, згадую собі візитера з „Військової Управи".

— Мати Божа! — мало не скрукую вголос. — Адже це був енкаведист в цивілю!

Пригадую собі холодний, тупий погляд сірих очей, низьке чоло і щелепи злочинця... Пригадую собі загальний вираз обличчя, невловимий, але специфічний, по якому кожна досвідчена людина безпомильно пізнавала майстрів екаведівського ремесла.

— Так, це був енкаведист! Несумнівно, енкаведист!

Ледве скінчилася година, як мені приносять телеграму від пані Г., в котрій значилося, що Олександер виїхав додому тиждень тому назад.

Сумнівів більше не було: чоловік пропав!

З роботи маю бігти додому, запалити і обігріти хату, бо на дворі стояла люта зима, а хвора дитина мусіла бути в теплі. Але подорозі заходжу до НКВД і, добившись прийому до начальника, вимагаю відповіди, що сталося з моїм чоловіком?

Начальник, дивлячись встороиу, каже, що він нічого в моїй справі не знає, але є переконаний, що коли я прийду додому, то застану якісь новини...

Дійсно, дома мене чекали новини...

Насамперед, я пішла до сусідки по ключі, бо вона, відводячи дітей до садка, замикала мешкання. В неї я застала двох людей: начальника „спецвідділу"*) Інституту Царика та „представника Військової Управи".

*) „Спецвідділами" називалися цивільні відділи НКВД, котрі були при кожній установі. Вступаючи на будь-яку посаду, людина повинна була насамперед взятися на облік „Спецвідділу". Туди писалося докладну автобіографію і виповнялося спеціяльну анкету. Прийнявши на роботу нового урядовця, „Спецвідділ" відсилав запит на попереднє місце праці новоприйнятого, звіряв подані ним дані про себе, і, таким способом, мав докладне уявлення про кожну особу, котра працювала в даному підприємстві. Далі „Спецвідділ" писав свої спостереження.

Др. Іван Турянський

Спогад про день 1. липня 1910 року

(Присвячую славній пам'яті Адама Коцка)

Дня 1. липня минуло 40 років, як на барикадах у коридорі Львівського університету згинув геройською смертю студент Адам Коцко, поцілений в голову кулею засліпленого національним шовінізмом і ненавистю до українців польського студента. Згинув за те, що разом з іншими українськими студентами боровся за наші права на львівському університеті та за Український Університет на українській землі.

Дивним дивом ця подія з 1. липня 1910 року, як останній масовий виступ українського студентства в боротьбі за Український Університет, геройська смерть Адама Коцка та вкінці „епілог" цієї події — процес проти українських студентів у Львові, знаний у нас під назвою „Процес 101" (урядовий акт обвинувачення був звернений проти Решетила й товаришів) — не знайшли у нас досі належного насвітлення, ані збереження їх для історії. Як один з нечисленних тепер уже безпосередніх учасників тих подій, передаю оцей мій спомин з тих „гарячих днів" та присвячую його славній памяті Адама Коцка, який цього пропамятного дня — 1. липня 1910 року — право української нації на власне життя і на власну Святиню Науки підтвердив своїм молодечим життям, своєю кровю.

В останніх днях місяця червня 1910 року повідомлено українські студентські організації у краю та поодиноких студентів „на провінції", щоб явилися в дні 1. липня 1910 року у Львові на студентське маніфестаційне віче в справі Українського Університету. Збірний пункт назначено було: руханкова саля тов. „Сокіл Батько" у Львові, вул. Руська 20, год. 7-ма ранку (будинок т-ва „Дністер").

З Коломийщини виїхали були як делегати студентства: бл. п. Микола Матіїв-Мельник (помер в 1948 році в Ню Гейвен, коротко після приїзду до ЗДА) і я.

Ранком, дня 1. липня, заповнилася руханкова саля „Сокола" українською студентською молоддю. Після короткої промови кількох студентів, з котрих памятаю досі імена Миколи Залізняка і Юліяна Охримовича, які зясували історію боротьби за Український Університет та вороже ставлення львівських університетських властей до наших домагань, рішено було влаштувати того ж дня в університетському будинку маніфестаційне віче, навіть мимо евентуальної заборони Ректорату. У звязку з тим піднесено було побоювання, що на випадок влаштування нелегального віча, може прийти до сутички з польською шовіністичною студентською молоддю, тому треба бути сяк-так приготованим і на таку евентуальність. Студенти почали „узброюватися" в „булавки" та „руханкові палиці", а декому пощастило заховати під полу загортки ногу від поломаного стола. Правда, Т-во „Сокіл" мало через те шкоду, але ми тоді над тим не застановлялися.

Серед учасників панував поважний, але не менше бадьорий настрій.

Після даних вказівок мали ми групками по 3-5 чоловік, удатися з різних сторін на університет при вул. св. Миколая. Мені й ще декільком студентам випало йти до университету від вул. Мохнацького, отже ми мали шмат дороги обійти від „Дністра" то й мусіли досить поспішати. Ідучи вулицею Мохнацького завважили ми в кількох брамах камяниць, а також в університетськім будинку, групки умундурованої поліції. Це навело нас на здогад, що це „заряджения" влади на випадок якоїсь сутички. Нам було також ясне, що вшехпольська академічна молодь про наші вічеві пляни на університеті знає і буде намагатися віче розбити. Так воно і сталося. Як ми пізніше довідалися, відділами Поліції, яка була тоді розставлена по сінях камяниці, проводив комісар поліції Тауер.

Спокійно і, як нам здавалося, незамітно напливала українська студентська молодь з різних напрямів до університетського будинку. Ніхто нас не здержував і не було видно ніяких гуртків польських студентів.

Всі ми зібралися у викладовій салі ч. 3., на першому поверсі. Саля, одна з найбільших, заповнилася вщерть українським студентством. Було між нами кілька студенток, з яких пригадую собі імена Юзичинської, обох сестер Величківських та Гандзю Франківну, бо вони були у нас пізніше під час судового процесу, постійними гістьми на салі розправ.

Щоб забезпечитись перед ненадійним нападом з боку вшехпольської „боївки", розставлено при всіх сходових клітках та коридорах на 1 поверсі „вартових".

В кілька хвилин після розпочаття віча почули ми з коридорів глухі лоскоти, а „вартові" вбігли голосячи, що вшехпольські студенти наступають, щоб розбити наше віче. Залунала команда „будувати" негайно на коридорі барикади. Ми кинулись їх ставити з лавок, столів та стільців. Миттю повстала барикада праворуч в коридорі, яку ми обсадили „узброївшися" у поліна, яких доставляли нам другі студенти із скринь на коридорах. Ті поліна були нашою зброєю „на віддаль", ними ми відпирали наступ „боївки". Між оборонцями „барикади" находився також славної памяти студент Адам Коцко.

Вшехпольські „боївкарі" почали втискатися зі сходових кліток на коридор і напирали на нашу оборонну позицію.

Нам забракло вже полін. Тоді почали ми ломати крісла та що тільки можна було, щоб могти дальше оборонятися. В коридорі, який сам по собі був досить темний, клекотіло, крик та рев, бразкіт товчених вікон та лускіт полін і цегол. Нагло посипались револьверові стріли, дим заляг коридорі, а вслід за тим пролетіла страшна вістка: „Один наш впав; Коцко забитий!"

Вістка ця сколихнула усіми, але ми не уступали з „барикади", бій ішов далі.

Постріленому в голову товаришеві, який звалився з „барикади", поспішили найближчі товариші на поміч і занесли його до передсінка уступу, щоб перевязати рану. Він давав ще слабі познаки життя, але по кількох хвилинах перестало битись Його серце і так, на наших руках, замкнув Він навіки очі.

Той момент був для нас такий потрясаючий, що й сьогодня, після 40 літ, на саму згадку про ту хвилину заходять очі сльозами.

Упав наш щирий друг і товариш, завзятий борець за права свойого Народу, упав український студент у боротьбі за українську Святиню Науки. Упав з руки польського студента, якому сліпа ненависть до всього, що українське, вложила в руку вбивчу зброю.

Як ми були заняті коло покійного Коцка, бій тривав далі й ще держалися наші на „барикадах".

Нагло залунав крик: „Поліція, поліція!" Ми вискочили на коридор, почала наступати „державна поліція" (уся в польських руках). Вона наступала на нас лавою з насадженими багнетами на крісах. Всі ми почали подаватися взад до салі, де відбувалі передще віче.

Миттю заповнилася саля знов вщерть українською студентською молоддю. Під фронтовою стіною салі, вздовж неї, уставилися два ряди поліції з крісами, готовими до стрілу і настороженими багнетами. Біла сталь, яка полискувала в світлі ламп та суворі лиця поліцистів, які ані ворухнулися, приводили нас до свідомости, що наше положення грізне. При кожному вікні стояло по двох поліцистів з крісами, як також при обидвох дверах (було два виходи на коридор) стояли по два узброєні поліцисти.

Зігнані до салі поліцейськими багнетами зрозуміли ми наше положення і почали „розброюватись". Кожний покидав на підлогу, або під лавку „зброю", яку мав при собі, щоб не захоплено його „з зброєю" в руці. Деякі товаришки-студентки не видержали зі зворушення і переляку, почали плакати, хотіли втікати „через вікно", однак згодом успокоїлися і вже мужньо переносили всьо з нами. Декільком студентам удалося „спуститися" ринвою на подвіря, однак поліція їх і там переловила.

Настав грізний момент. Комісар Поліції Тауер заявив, що як хто з нас буде намагатися ставити будь-який спротив, — він дасть наказ стріляти. Всі ми були безборонні, як поліція у двох лавах спрямувала кріси проти нас — українських молодих і гарячих сердець.

Тоді вискочили на лавку студенти Залізняк і Охримович та візвали всіх заховати абсолютний спокій. Ми послухали того візвання і спокійно вижидали, що буде дальше. Нас почали тоді відпроваджувати під ескортою на „переслухання", яке переводила таки зараз і в університетськім будинку польська університетська влада. Кожного з нас впроваджували поліцисти до салі, де був „слідчий трибунал", який питав приявну на салі вшехпольську „боївку", чи пізнає хто з них даного „підсудного". Якщо хтось з них сказав „так", тоді відводили цього українського студента і перевозили до тюрми Окружного Карного Суду при вулиці Баторія.

З черги привели теж і мене на це „переслухання". Мені наказали наложити на голову капелюх (я мав тоді білий соломяний капелюх!), тоді піднеслися оклики з товпи „боївки". „Так, тен бил, то он"! (так, цей був, то він). Мене перевозили з університетського будинку до тюрми при вул. Баторія вже пізним вечером. На розі вулиць, між каварнями „Рома" і „Шкоцька", зібралися вшехпольські обнівателі і як надізділа дорожка (кінна) з арештованим українським студентом, тоді ця товпа плювала і обкидувала його камінням, вигукуючи при тім найбільш обидливі слова. Коло мене на задньому сидженні сидів один поліцист, а на „кізлі" коло візника другий, грубезний, якому довелося також дістати каменюкою в плечі, він аж ахнув і сердешно закляв. Я вийшов з тієї ситуації ціло.

Переслухування на університеті і перевоження арештованих українських студентів до тюрми тривало до пізньої ночі.

В тюрмі при вул. Баторія розміщено нас в келіях по 25-30 чоловік в одній. Келії були дуже брудні, без ліжок, на долівці лежала напів згнила мокра мерва-солома, в якій кишіло від насіком, головнс тарганів. Просто гній. Місця було дуже мало, положитися не було на що, тому кожний щоб відпочати, сідав „по турецьки". В одному куті келії примістився був студент Ставничий (імя його я забув, він був опісля гімназійним учителем). На голову натягнув „капузу" своєї пелерини, черевики зняв з ніг і убрав їх на руки і при блідому електричному світлі товк цілу ніч насікомі. Ранком видніли на стінах біля нього дві великі кровавi плями.

Ми скоро наладнали звязок з товаришами з других келій та порозумілися, щоб домагатися від вязничної влади переведення до чистих келій. Ми поставили такі домагання, а як їх не полагодять, ми загрозили „голодовим страйком". Хоч до цеї пори нам ще взагалі не дали ніякої поживи. Це того дня понад вечір переведено нас до інших келій, наші „первісні" житла вичищено, дано там ліжка і коци. Так ми „розгостилися" були на довший побут, одночасно почали укладати пляни дальшої нашої спільної акції. Перш за все були ми цікаві знати, що діється „на світі" та хотіли порозумітися якнайскорше з нашими послами.

Згодом ми дізналися, як поставилося українське громадянство до тої цілої події. А воно поставилось дуже гідно.

Вістка про „бучу" на университеті і смерть українського студента Адама Коцка зелектризувала цілий український Львів та лискавкою рознеслася по цілому Краю. Негайно створено Комітет для несення помочі і опіки арештованим студентам, а наші парляментарні і соймові посли почали були робити у красвих, як і центральних урядових чинників заходи, щоб дозволено родинам відвідати арештованих та щоб арештованих студентів звільнити з тюрми. Українське жіноцтво Львова перебрало на себе приготування і доставу харчів для нас. Ту опіку відчули ми були скоро, бо вже того самого дня під вечір дістали ми теплі харчі і гютюн.

Декого з арештованих студентів звільнено вже на другий день. Ті товариші мали можність віддати свойому упавшому Другові-Борцеві останню прислугу та відпровадити Його на вічний спочинок.

Похорон Адама Коцка перемінився був у величаву українську маніфестацію, в якій взяло участь усе українське громадянство міста Львова та дооколичних міст і сіл, також були делегації з цілого Краю.

Адама Коцка похоронено у Львові на Личаківському кладовищі, де рік-річно в дні 1. липня сходилися друзі Покійного та вся українська студенська молодь, щоб віддати пошану Покійному і з Його життя і посвяти набирати сил і завзяття до дальшої боротьби за Українську Святиню Наук та кращу долю нашого народу.

Як „епілог" подій з дня 1. липня 1910 року відбувся в 1911 році у Львові процес проти 101 українських студентів, та про це згадаємо іншим разом.

Загально-національне значення ЗУАДК-ту

(Докінчення зі стор. 2-гої).

ній день стараються йому шкодити на кожному кроці, в Америці й Европі. На превеликий жаль, до цих наших національних противників приєднювались і все ще приєднуються в акції проти ЗУАД Комітету також деякі українські одиниці та чинники, які постійно намагаються представити ЗУАДК виключно лиш, як одну з посередницько - перевозових аґенцій, а не установу загально-національного значення, що вже виконала велику національну роботу і далі її виконує. Хто каже, „це все одно, через яку організацію українець приїде до Америки", той 1) не має на увазі нічого іншого, як тільки переїзд, 2) підрізує існування окремої української організації такого великого засягу діяння, як ЗУАДК, відмовляючи їй рацію окремої екзистенції, бо — мовляв — ці самі функції може виконати також інша організація. Коли б маса українців пішла по цій лінії, то — очевидно — вирішні американські міжнародні чинники не побачили б узагалі потреби існування окремої організації для українців, — і ЗУАДК-ту й інших самостійних українських організацій. Тому, що український нарід у вирішних історичних хвилинах не переконав своєю поставою світ про потребу існування окремої української держави — маємо нині московських опікунів. І тільки тому, що американсько-українське громадянство, не дивлючись на ті підривні кирині, стихійно піддержало ЗУАДК, Комітет дістав затвердження і почав втішатися повагою в очах американського світу та міжнародніх чинників на терені Европи.

І тому теж ЗУАДК є зразковим, клясичним прикладом громадської організації, покликаної до життя з ініціятиви громадсько-політичної верхівки (Другого Конгресу Американських українців), організаційно побудований на громадській виборній схемі, з постійним публичним звітуванням та під постійною прилюдною контролею. Тому, виконуючи у переселенчій ділянці функції не тільки перевозового посередника, але й плянового регулятора українського переселенчого руху, ЗУАДК спровадив на свої власні анонімні аплікації такі культурні гурти: Театр Блавацького, Бандуристів Китастого, Драматичну Студію Й. Гірняка, Оперний Ансамбль Б. Пюрка, гурт гуцулів Шекерика та багато поважних діячів української культури. І сьогодні, співпрацюючи при розв'язці питання Гард Кор-у, ЗУАД має на увазі одночасну розв'язку проблеми старших віком чільних діячів української еміграції, зокрема культурників, щоб не тільки уможливити їм прожиток, але й можливості творчости.

Очевидно, і ЗУАДК не є установою ідеальною, з біляннсом самих плюсів, а без прогріхів. Керівники української еміграції в Европі мали чимало матеріялу до критики і здебільша не ховали її в кишені. Критика може і повинна вестись і нині. Але ми хотіли б, щоб цю критику переводили не ті, яким „всеодно", чи така самостійна й рідна установа існує, а ті, що її піддержують, розуміючи її велику вагу як самостійної української допомогової організації, яка займається переселенчою акцією, але вже вела і вестиме також діяльність на інших допомогових відтинках. І ми хотіли б, щоби критики були справедливі. Щоб вони тямили, що точнісько з тою самою претенсією щодо правної і суспільної опіки над новоприбулими (фармерські робітники) повинні звертатись під адресою не тільки ЗУАДК-ту, але теж й інших того роду організацій..

Сьогодні мусить лунати один крик: **використаймо останню нагоду для спровадження дальших 20,000 українців з Европи! Даймо для цього можливості ЗУАДК-ві! Залишім всі дрібні справи і ведім одну велику, якою є нинішня акція ЗУАДК-ту.**

ЮЛІЯН МУДРАК

(Памяті визначного громадського діяча)

Відходять від нас один по однім передові робітники нашого господарського життя в Галичині, діячі з яких іменем звязана Його відбудова після знищення в першій світовій війні та його розвиток в тридцятих роках.

За Денисом Коринцем та Степаном Кузиком відійшли в останньому часі Євген Храплнвий, Юліян Шепарович, Дмитро Квасниця, Юліян Павликовський, а в дні 27. травня 1950 р. помер в нюйорській лікарні інж. Юліян Мудрак, колишній радник львівської Дирекції Пошт і Телеграфів, що вміло лучив свою роботу державного службовика з працею в українських громадських установах.

Юліян Мудрак народився 18 квітня 1878 р. в селі Скопові над Сяном на українсько-польському пограниччі, як син тамошнього священика о. Івана Мудрака та Марії з роду Федусевич. Батько його походив з найдальших на заході окраїн української землі, з села Оструня, старолюбовенського повіту на південній — в тому часі угорській Лемківщині. Вчився в гімназії в Стрию, а вищу освіту отримав у вищих гірничих школах в Пржібрамі в Чехії та Леобені в Австрії.

Від 1901 до 1934 р. працював як інженер в Дирекції Пошт і Телеграфів з обсягом діяння на всю Галичину. В тому році відбулася розбудова поштової та телеграфно-телефонної мережі, в чому велика частина особистої праці Покійного.

Та праця державного службовика його не задовольняла. Головним його зацікавленням було господарське життя українського населення. Як господарник виявив він себе за роботою в різний час майже в усіх українських крайових установах у Львові. Де треба було господарського знання і досвіду та охоти до громадської праці, де були економічні трудноці, там запрошували інж. Юліяна Мудрака. Коли в 1934 р. покинув державну службу — вповні посвятився праці в громадських установах. Був головою хліборобського Товариства „Сільський Господар", членом дирекції кооперативного банку „Дністер" та централі міських споживчих кооператив „Народна Торговля", директором будівельної спілки Івана Левинського, членом видавничої спілки „Діло", членом виділів Наукового Товариства ім. Шевченка, матірного Товариства „Просвіта", Українського Технічного Товариства, Т-ва „Праця", членом комітету будови Церкви св. Макрини у Львові, членом комітету будови нагробника Івана Франка, де він технічний надзір над будовою, був видавцем місячника „Політика", що появлявся у Львові в 1926-28 рр.

Поза господарськими справами був великим любителем природи. Гори, ліси, дерева, квіти займали його весь вільний від праці час. Город його хати у Львові при вул. Гроховській був малим ботанічним городом, в якому під його опікунчою рукою виростали „його" дерева і квіти. Коли в 1924 р. гурт приятелів краєзнавства і туристики заклав у Львові Українське Краєзнавчо-Туристичне Товариство „Плай" Юліян Мудрак був одним із основників і одним із перших членів Управи, одним із перших організаторів краєзнавчих прогульок та душею життя Товариства.

Війна та окупація зах.-українських земель примусила його відійти за Сян. Після дволітного побуту в Замостю на Холмщині вернувся до Львова, щоб в 1944 р. знова почати життя скитальця. Через землю своїх предків Лемківщину, а потім через Словаччину і Австрію переїхав до Баварії, а весною 1949 р. до Ню Йорку зломаний та безсильний. Серед дерев і квіток бруклинського ботанічного городу шукав розради та думками — споминами летів далеко за океан до своїх квіток на руїнах праці особистого і громадського життя.

Нюйорська громада прощала його панахидою в Церкві св. Юрія вечером 30. травня; співав хор „Думка" під кер. А. Крушельницького. Похорон відбувся 31. травня на новім кальварійськім кладовищі. З дружиною Марією з Підлісецьких, дочкою та зятем Марією і д-ром Богданом Карпевичами та внучками Христею і Ксенею, проводила свого незабутнього шефа та дорогого приятеля із щирим жалем невелика громада — вільних осіб від праці — колишніх друзів та співробітників, що глибоко поважали і цінили його характерність, працю і доброту та сердечно любили.

(п)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

УНІВЕРСИТЕТ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Для робітників Печерського району Києва в Колонній залі Української філярмонії відкрився університет музичної культури. Згідно з пляном, в програмі навчання робітники прослухають 10 лекцій-концертів, що познайомлять їх з творами совєтських композиторів і клясиків української та російської музики. Ілюстрації до лекцій дадуть державна симфонічна оркестра, капеля „Думка", народній хор, ансамбль пісні і танцю і і.

ЗЛИВНІ ДОЩІ

На території Рівенської, Житомирської, Київської, Полтавської, Сумської Харківської, Запорізької і ін. областей наприкінці травня пройшли великі зливні дощі. Рівень опадів сягнув 17 мм.

ЛЬВІВСЬКИЙ МІСЬКОМ ПІД ОГНЕМ КРИТИКИ

В цій рубриці ми згадували вже про пленуми партійних обкомів Харкова, Києва, внаслідок яких в обкомах пройшла чистка. Недавнім часом відбувся подібний пленум львівського міському КП(б)У. Учасники пленуму різко скритикували міськком по керівництву політичним вихованням, викрили хиби в організаційно-партійній роботі. Пленум прийняв постанову поробити конкретні заходи до ліквідації хиб в роботі міськкому, на виконання рішення ЦК КП (б) У. Які ті заходи — про це не говориться. Найпевніше це — знову чистка.

ПОВСТАНСЬКА ВІЙНА НА КАВКАЗІ

Недавнім часом утік до британської смуги Німеччини і віддався в опіку британського війська сержант совєтської армії М. Курсев, 25-річний кавказець. Британська влада надала Курасеву права азилю і одночасно сповістила, що подібні права дала ще декільком перебіжчикам. Курасев склав цікаві зізнання про долю двох кавказьких племен — чеченців та інгушів. Ті зізнання британська висока комісія для Німеччини опублікувала в пресі.

Сержант Курасев, син кавказьких колгоспників, виконуючи службу в одному з окупаційних совєтських відділів в Німеччині, був двічі на відпустці вдома, поблизу границі Чеченсько-інгушської автономної республіки. За першим разом він був свідком масової депортації чеченців та інгушів на Сибір. Це був день червоної армії, — оповідає Курасев. — В чеченських та інгуських аулах совєтська влада скликала віча для вшанування „совєтських воїнів". В час, як чеченці та інгуші вічували, їх обступили озброєні відділи війська та НКВД, під конвоєм відправили на станції і масово депортували на Сибір. На Сибірі чеченців та інгушів розселили невеличкими групами, забороняючи всілякий зв'язок між собою. Партійні політруки при депортації заявили чеченцям та інгушам, що депортація — це кара за зраду совєтської влади і співпрацю з німецькими окупантами. „Наскільки мені відомо, між загалом депортованих племен і німцями не було ніякої активної та безпосередньої співпраці", — сказав Курасев.

Під час другої відпустки додому Курасев ствердив, що совєтській владі не вдалося вивезти всіх чеченців та інгушів. Певна кількість їх врятувалася та заховалася в непрохідні гори. Звідтіль вони тепер ставляють чинний спротив совєтській владі.

Безпощадна розправа совєтів з двома кавказькими племенами була причиною, що Курасев здезертирував і перейшов на британський бік.

В британському повідомленні говориться: „Розповідь Курасева про депортацію повністю підтверджує попередні поголоски про жорстокість і безоглядність, з якою знищено ці два малі народи".

РІДКІСНА ОПЕРАЦІЯ

50-річна працівниця дитячих ясел в Зимнаводі к. Львова впродовж дня 17 разів втратила свідомість. Її відпровадили до лічниці у Львові. Рентгенологічна знимка черепа показала, що в тім'яній частині мізку знаходиться 4 цм. голка. Як потрапила голка в мізок — було невідомо. Припустили, що вона попала туди ще в дитинстві хворої. Лікар зробив розтин черепа і мозкової оболонки. Електромагніт був безсилий витягнути голку. Вона обросла за 50 років щільною рубцевою капсулою. В таких складних умовах довелося відслоювати скальпелем. Операція пройшла щасливо без пошкодження судини, поруч якої була голка. Хвора видужала.

КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ ПРОХОДИТЬ ТУГО

Суцільна колективізація сільського господарства західних, Ізмаїльської та Закарпатської областей України, як вцевняють совєтські газети, в основному вже завершена. В окремих районах сколективізовано 99,7% орних земель. Тепер „найголовніше завдання полягає в тому, щоб політично і організаційно зміцнити всі колгоспи", „виховати колгоспників в дусі колективізму, в дусі совєтської ідеології", — вказують газети.

Якраз і у тому відношенні

Слово до студіюючої молоді Канади, а зокрема Монтреалу

Юні Друзі !

Багато з вас розпочало свої студії, та воєнна завірюха, важкі злидні й скитання з місця на місце не дали змоги докінчити розпочатого.

З приїздом в Канаду виринула проблема праці для прожитку. Кожний з Вас думав про те, як покінчити свою науку й здобути знання, необхідне для поліпшення життєвого рівня, для майбутньої праці в користь рідного народу і очевидно для того, щоб мати змогу брати участь у житті Канади.

На шляху до здійснення Ваших мрій стануть поважні перешкоди: брак матеріяльних засобів, незнання мови знеохочували Вас до продовжування студій.

Тепер всі ці перешкоди відпадають. В цілій Канаді відкрито в університетах поодинокі слов'янознавчі катедри, а в Отаві Східно— і Півдeнно — Европейський Інститут. Дуже добре цю справу поставлено в Монтреальському Університеті. Завдяки гуртові европейських науковців, що його очолює проф. Теодор Домарадзький, створено Центр Слов'янистики. Центр складається зі слідуючих катедр:

Україноznавство: українська література, українська культура, українська цивілізація, введення в мову (фонетика, морфологія, етимологія), історія української греко-католицької церкви.

Слов'янознавство: слов'янська цивілізація, література й історія слов'янських країн, державний лад і конституція народів Східної Европи, цивілізація і література наддунайських народів, західна і східна слявістика, практичні студії слов'янської фонетики.

Мови: французька, англійська, польська, московська, словацька, чеська.

Семінарі: пропедевтика, цивілізація слов'ян, фільологія слов'ян, методологія і педагогія слов'ян, семінар польської літератури й цивілізації.

Різне: московська література, московська стилістика, польська література, польська стилістика.

В міру потреби можуть бути відкриті й інші катедри.

Студенти Слов'янистичного Центру як студенти Монтреальського Університету мають ті самі права й обов'язки та мають можність вибрати і студіювати предмети в знаних собі мовах, доповнюючи знання французької чи англійської мови.

По закінченні курсу студенти отримують університетський диплом — бакалавріятський, магістерський або докторський. Він дає право здобути працю в урядах, в школах і в приватних приміщеннях, так як дипломи признані в цілій Америці. Згаданий Центр має право ностріфікувати документи й засвідчення тимчасових студій, що допомагає студентству скоріше закінчити науку.

Університетська влада і канадійський уряд дають студентам повну підтримку.

Навчання відбувається в вечірних годинах і після праці. Оплата виносить $110,00 за рік. Академічний рік має два семестри. Наука триває від жовтня до травня. Вписи вже приймається.

В слідуючому році плянуються матуральні курси. Виклади рівно ж в слов'янських мовах та вивчення одної з обов'язкових мов. Оплата за матуральні курси виноситиме $50,00.

Друзі, як бачите, тепер є можливість продовжувати студії, не перериваючи свого заняття, я звертаюся до всіх з гарячим закликом: **Впишіться на дальші студії!**

М. В. Павленко-Луців,
Асистент

Увага: Вписи і по всякі інформації прошу звертатися на адресу:

Universite de Montreal
Centre 88 d'Etudes Slaves
2900 Boulevard du Mont-Royal
Montreal, 26, Que.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРІДЖПОРТ, Конн.

Відділ Українського Конґресового Комітету

Дня 25 червня 1950 р. відбулися сходини українських громадян Бріджпорту, на яких засновано відділ Українського Конґресового Комітету. Нарадами проводив голова філії УКК-ту із Ню Гейвен п. А. Маланчук. До Управи відділу УКК-ту в Бріджпорті вибрані: п. Чернявський Дмитро як голова, пп. Анастазія Бик-Сьомберко і Марія Болонна як заступниці голови, п. Ярослав Шумиґора як секретар і п. Лев Казієвич як касієр. Від Українського Конґресового Комітету взяв участь у сходинах п. В. Мудрий. Він виголосив довшу промову на тему завдань Українського Конґресового Комітету та його филій і відділів у теперішню пору в зв'язку із положенням українського народу на рідних землях.

По нарадах присутні зложили датки на Український Конґресовий Комітет - Народній Фонд. У сходинах взяло участь, не зважаючи на велику спеку, сімдесять місцевих українців.

К. Ч.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Писанка для скитальників

На місячних зборах Бр. св. Йосафата, Від. 217 УНС у квітні ц. р. на прохання делеґатів Допомогового Комітету і предсідателя Петра Паснака переведено писанку на скитальників. Писанку зложили: І. Полозяк $5, М. Тростянський $2; по $1 зложили: А. Богуцький, В. Пригода, П. Паснак, В. Колданський, С. Микульський, Т. Ґерула, Ю. Шпак, Н. Макасів, П. Фута, М. Яцула, Ф. Дорофей, М. Климців, І. Теребушка, Н. Савульський, К. Гунька, А. Іванів, А. Задорецький. З братської каси додано $10. Разом з дрібними зібрано $35,50.

Уряд і члени ніколи не відмовили підтримки Допомоговому Комітетові, не зважаючи на інші видатки, яких часом забагато.

Делеґатам до Допомогового Комітету прикро а то й соромно домагатися все нових збірок майже від тих самих членів і членкинь, які все дають. Тому було б дуже бажаним, щоби і ці члени, що не приходять на збори складали бодай малі пожертви на всякі народні потреби. Про таке говориться раз-у-раз на зборах. В додатку ця горстка членів примушена вирішувати всякі ділові справи, між іншим теж і фінансові.

Повищу збірку жертводавці призначили на закупно харчевих пачок для хворих скитальців в Европі. Це рішення Допомоговий Комітет сповнить у найближчій будучності.

За останніх три роки Доп. Комітет (місцевий) вислав багато харчових пачок і буде їм дальше висилати, бо хворі скитальці на дальше останьть в Европі, без огляду на те, чи Міжнародня Організація Втікачів (ІРО) буде ними опікуватися, чи передасть опіку над ними іншій організації чи організаціям.

У пересилках пачок багато поміг Допомоговому Комітетові поштовий підрядник п. Евген Ковальчук, зять наших дільних громадян Антона і Параскевії Сосоловських. Він давав нам усякі поради, звязані з пересилкою харчевих пачок найдешевшою дорогою, як теж свою автомашиною доставляв пачки на пошту і сейчас їх надавав. Окрім цього — як правний публичний нотар — потверджував завірення на приїзд скитальців до Америки. За це не дістав ніякої нагороди. Отже й тут родження українці вложили теж свої труди у переселенчу й гуманітарну акцію та виявили досить співчуття до своїх братів і сестер на вигнанні. За це цією дорогою в імені місцевого Допомогового Комітету складаю п. Евгенові Ковальчукові щиру подяку.

Р. Пристай

— **Світова Рада Церков** остерегла протестантів в цілому світі, щоби вони відмежувалися від замаскованої т. зв. стокгольмським конґресом большевицької пропаґанди, що збирає підписи нібито проти атомової бомби.

— **Голяндія дала наказ** деяким своїм воєнним кораблям на індійських водах долучитися до американської фльоти в обороні Кореї. Висилку своїх кораблів для тих самих цілей плянує теж Норвеґія.

— **Два смертні вироки** проголосив комуно-румунський суд в процесі за шпигунство і зраду, ведену — як це закидав акт обвинувачення — під проводом папського нунція, американського єпископа Патрика О'Гари. П'ятьох інших обвинувачених засуджено на довголітню тюрму.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

КОНЕЧНА ПОТРЕБА ОСНОВНИХ РЕФОРМ НА ФИЛИПІНАХ.

Маніля, 10 липня. — Війна Злучених Держав з Японією засвідчила, яке велике значення мають для Америки Филипини зі стратеґічного боку, коли йдеться про панування над Тихим океаном. Тому є в інтересі Злучених Держав, щоб населення було вдоволене з влади. Але так не є. Теперішня влада не має симпатій в народі, бо вона скорумпована, не дбає за добро мас та не переводить конечних суспільних реформ. Найгірше є з аґрарною справою. Сільське населення задовжене й живе в нужді. Господарство ведеться примітивними способами. Уряд діє і тут під впливом багатої кляси, а на шкоду загалу населення. Вправді є вже познаки, які заповідають поліпшення відносин, але цього замало. Тут треба більшої допомоги з боку Злучених Держав, як фінансової, так і моральної. Филипинці самі переконались, якою є тоталітарна влада, як Филипини опинились під японською окупацією і тому вони за демократію за те, щоб реформи переводити демократичним шляхом. Вони не проти системи влади, а проти скорумпованих осіб, що держать ту владу.

ЯПОНІЯ РОЗГЛЯДАЄ МОЖЛИВІСТЬ ДОПОМОГИ КОРЕЇ

Токіо, 5, липня. — Японський уряд на вчорашньому засіданні розглядав можливість „мирної допомоги" Об'єднаним Націям в заходах проти аґресивної комуністичної війни в Кореї. В цю „мирну допомогу" мало б входити головно постачання з Японії важливих продуктів для забезпечення цивільного населення Південної Кореї. В цій справі японський уряд приготовляє відповідний меморіял до Об'єднаних Націй.

845 ВБИТИХ І 17,000 ПОКАЛІЧЕНИХ У ВИПАДКАХ ЗА 4 ДНІ

Ню Йорк, 6. липня. — Статистика стверджує, що за чотири дні „вік-енду" з нагоди Дня Незалежности було в країні усіх 845 вбитих і 17,000 поранених в нещасливих випадках. Найбільше жертв було в автомобільних катастрофах.

— **Туреччина підписала** торговельний договір, що передбачає товарообмін на суму — 840,000 долярів.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА

ПЕРЕМОГА НІМЕЦЬКИХ ВТІКАЧІВ У ВИБОРАХ В ШЛЕЗВІГУ

Франкфурт, 10. липня. — Східно-німецькі втікачі виявилися вчора важливим політичним фактором в Західній Німеччині, як їхня партія в краєвих виборах в Шлезвіг-Гольштайн здобула щонайменше 16 місць в краєвому парляменті. Проте, їх перемога є менша, ніж вони сподівалися, передбачаючи здобуття щонайменше 25 місць. Ці втікачі творять 40 відсотків теперішнього населення цеї країни. Головну перемогу у виборах здобула, виходило б соціял-демократична партія.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 7. липня 1950 року помер по короткій недузі на удар серця

ПАВЛО НІМЕЦЬ,

довголітній член Бр. св. Володимира, від. 286 УНСоюзу в Джерзи Сити, Н. Дж.

Покійний родився в селі Завадка Римапівська, повіт Сянок, Західна Україна. Був це з тих перших піонірів лемків, які почали будувати українську громаду і церкву в Джерзи Сиıті. Він був дуже тихої вдачі, ніколи не хотів похвали, так як кожний лемко, був ревним читачем „Свободи" до самої смерти.

Полишив в смутку трох синів: Петра, Михайла і Павла і три доньки: Марію Хомяк, Анну Присяжник і Еву Патенбер, 6 внуків і три правнуку, трох зятів і велику родину.

Похорон відбудеться у вівторок, 11. липня, в год. 9. рано з дому жалоби 890 Summit Ave., до укр. гр.-кат. церкви св. Петра й Павла Sussex & Greene St., в відтак на вічний спочинок на цвинтар Holy Cross, North Arlington.

Нехай земля Вашинґтона буде Йому легка. В. И. П.

Стефан Шимон, сек.

В суботу, 1. липня 1950 р. помер член Бр. Сош. Св. Духа, від. 7, УНСоюзу, в МекАду, Па.

АНДРЕЙ КАПІТУЛА,

проживши 66 літ. Покійний походив з села Святькова-Велика, повіт Ясло, Галичина.

До Злучених держав прибув 1902 року, до У.Н.Союзу вступив 1905 році.

Покійний полишив у смутку дружину Анну і сина Івана, і чотири доньки Гелену, Юлію, Анну і Марту. Брав активну участь в Союзовім житті. Похорон відбувся 4. липня, з похоронного заведення при участи родини і знайомих на український цвинтар в Мек-Аду, Па.

В. И. П. Скретар від. 7.

Дня 2. липня 1950 року помер по тяжкій недузі в 68. році життя

ІВАН ЄВТУХ,

довголітній член від. 267 УНСоюзу в Вестбури, Лонґ Айленд. Покійний походив зі села Токи, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишив в смутку жену і 2 дорослих дітей, Володимира і Палагію та внука. Похорон відбувся у середу 5. липня з погребового заведення при численній участи кревних і знайомих та членів від. 267 УНС.

К. Дідух, секр.

ТАРЗАН, ч. 2382. Відвідувач Великого Луї.

Саме, коли Тарзан обіцював раненому хлопцеві відвести його додому...

...А. Б. Скондер, (з прибраним імям Великий Луї, Благородний), людина довіря та ошуст, сидів у розкішній гостинній кімнаті свого готелю в Ню Йорку.

Споглядаючи понад газету, він збентежився, коли побачив чужинця, що витягнув до нього руку на привіт.

У безупиннім страсі перед карою Великий Луї скочив на ноги. „Радий вас привітати. Як стоять речі в Африці?"